

REGLUGERÐ FRAMKVÆMDASTJÓRNARINNAR (EB) nr. 1400/2002

frá 31. júlí 2002

um beitingu 3. mgr. 81. gr. sáttmálans gagnvart tilteknum flokkum lóðrétttra samninga og samstilltra aðgerða á sviði vélknúinna ökutækja

FRAMKVÆMDASTJÓRN EVRÓPUBANDALAGANNA
HEFUR,

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins,

með hliðsjón af reglugerð ráðsins nr. 19/65/EBE frá 2. mars 1965 um beitingu 3. mgr. 85. gr. sáttmálans gagnvart tilteknum flokkum samninga og samstilltra aðgerða ⁽¹⁾, eins og henni var síðast breytt með reglugerð (EB) nr. 1215/1999 ⁽²⁾, einkum 1. gr.,

að birtum drögum að þessari reglugerð ⁽³⁾,

að höfðu samráði við ráðgjafarnefndina um samkeppnis-hömlur og yfirburðastöðu,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Reynsla, sem fengist hefur á sviði vélknúinna ökutækja að því er varðar dreifingu á nýjum vélknúnum ökutækjum, varahlutum og viðhaldsþjónustu, gerir kleift að skilgreina flokka lóðrétttra samninga sem teljast venjulega geta fullnægt skilyrðum sem mælt er fyrir um í 3. mgr. 81. gr.
- 2) Þessi reynsla leiðir til þeirrar niðurstöðu að á þessu sviði sé þörf á strangari reglum en þeim sem kveðið er á um í reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 2790/1999 frá 22. desember 1999 um beitingu 3. mgr. 81. gr. sáttmálans gagnvart flokkum lóðrétttra samninga og samstilltra aðgerða ⁽⁴⁾.
- 3) Þessar strangari reglur um hópundanþágu (undanþáguna) skulu gilda um lóðrétttra samninga um kaup eða sölu á nýjum vélknúnum ökutækjum, lóðrétttra samninga um kaup eða sölu á varahlutum í vélknúin ökutæki og lóðrétttra samninga um kaup eða sölu á viðgerðar- og viðhaldsþjónustu fyrir slík ökutæki þar sem slíkir samningar eru gerðir milli fyrirtækja sem ekki eiga í samkeppni, milli tiltekinna samkeppnisaðila eða milli tiltekinna samtaka vörusmáala eða viðgerðarverkstæða. Í þessu felast lóðréttir samningar sem gerðir eru milli dreifingar- aðila í smásölu eða viðurkennds viðgerðaraðila annars vegar og (undir)dreifingaraðila eða viðgerðaraðila hins vegar. Þessi reglugerð gildir einnig um þessa lóðrétttra samninga þegar í þeim eru viðbótarákvæði um framsal eða notkun hugverkaréttinda. Hugtakið „lóðréttir samningar“ skal skilgreina á þá leið að í því felast bæði slíkir samningar og samsvarandi samstilltar aðgerðir.

- 4) Sá ávinningur, sem undanþága felur í sér, skal takmarkast við lóðrétttra samninga sem telja má nokkuð víst að fullnægi skilyrðum 3. mgr. 81. gr.
- 5) Lóðréttir samningar í þeim flokkum, sem eru skilgreindir í þessari reglugerð, geta bætt efnahagslega skilvirkni innan framleiðslu- eða dreifingarferlis með því að greiða fyrir samræmingu milli samningsfyrirtækja. Þeir geta einkum leitt til lækkunar á viðskipta- og dreifingarkostnaði aðilanna og til hámarkunar á sölu þeirra og fjárfestingum.
- 6) Líkurnar á því að áhrif, er leiða til aukinnar hagkvæmni, vegi þyngra en hvers konar samkeppnishamlandi áhrif vegna takmarkana í lóðréttum samningum ráðast af markaðsstyrk hlutaðeigandi fyrirtækja og því í hve miklum mæli aðrir birgjar veita samkeppni í vörum og þjónustu sem kaupandinn telur jafngilda eða hliðstæða út frá einkennum vörunnar, verði og fyrirhuguðum notum.
- 7) Viðmiðunarmörk, sem byggjast á markaðshlutdeild, skulu vera sett þannig að þau endurspegli markaðsítök birgja. Enn fremur skal þessi reglugerð um einstök svið fela í sér strangari reglur en þær sem kveðið er á um í reglugerð (EB) nr. 2790/1999, einkum fyrir sérvalda dreifingu. Viðmiðunarmörkin, sem miðað er við þegar gert er ráð fyrir að kostirnir, sem tryggðir eru með lóðréttum samningum, vegi upp á móti hamlandi áhrifum þeirra, skulu vera breytileg eftir því af hvaða toga hinar ýmsu gerðir lóðrétttra samninga eru. Því má yfirleitt gera ráð fyrir því að lóðréttir samningar feli í sér slíkan ávinning ef viðkomandi birgir hefur markaðshlutdeild sem er allt að 30% af dreifingarmarkaði nýrra, vélknúinna ökutækja eða varahluta eða allt að 40% markaðshlutdeild á markaði þar sem magnbundin, sérvalin dreifing er notuð við sölu nýrra, vélknúinna ökutækja. Varðandi viðhaldsþjónustu má gera ráð fyrir því að lóðréttir samningar, þar sem birgirinn setur viðmiðanir um hvernig viðurkenndir viðgerðaraðilar skuli veita viðgerðar- og viðhaldsþjónustu fyrir vélknúin ökutæki tiltekinna tegundar og sér til þess að þeir fái tæki og þjálfun til að veita slíka þjónustu, feli yfirleitt í sér slíkan ávinning ef net viðurkenndra viðgerðaraðila viðkomandi birgis hefur markaðshlutdeild sem er allt að 30%. Ef í lóðréttum samningum er að finna skuldbindingu um einkasölu er það markaðshlutdeild kaupandans sem skiptir máli þegar heildaráhrif slíkra lóðrétttra samninga á markaðinn eru ákvörðuð.

⁽¹⁾ Stjttíð. EB 36, 6.3.1965, bls. 533/65.

⁽²⁾ Stjttíð. EB L 148, 15.6. 1999, bls. 1.

⁽³⁾ Stjttíð. EB C 16.3.2002, bls. 2.

⁽⁴⁾ Stjttíð. EB L 336, 29.12.1999, bls. 21.

- 8) Fyrir ofan þessi viðmiðunarmörk markaðshlutdeildar er ekki hægt að gera ráð fyrir að lóðréttir samningar, sem falla undir 1. mgr. 81. gr., hafi að jafnaði í för með sér slíkan ávinning og svo mikinn að hann vegi þyngra en ókostirnir sem hann skapar samkeppninni. Þó má búast við slíkum ávinningi þegar um er að ræða ómagnbundna, sérvalda dreifingu þrátt fyrir markaðshlutdeild birgis.
- 9) Til þess að koma í veg fyrir að birgir segi upp samningi vegna þess að dreifingaraðili eða viðgerðaraðili sýnir með hegðun sinni mikinn samkeppnisvilja, stundar t.d. virka eða óvirka sölu til erlendra neytenda, selur mörg vörumerki eða gerir samninga um viðgerðir og viðhald við undirverktaka, skal uppsögnin vera skýrt fram sett og skrifleg og ástæður hennar bæði hlutlægar og gagnsæjar. Enn fremur, til að stuðla að því að dreifingaraðilar og viðgerðaraðilar séu sjálfstæðir birgjum sínum, skal veita lágmarksfrest til að tilkynna að samningar, sem gilda í takmarkaðan tíma, verði ekki endurnýjaðir og tilkynna um uppsögn samninga til ótiltekins tíma.
- 10) Í því skyni að efla samþættingu á markaðnum og að veita dreifingaraðilum eða viðurkenndum viðgerðaraðilum fleiri viðskiptatækifæri skal dreifingaraðilum eða viðurkenndum viðgerðaraðilum heimilt að kaupa önnur fyrirtæki sömu tegundar sem selja eða gera við vélknúin ökutæki með sama vörumerki innan dreifingarkerfisins. Í þessu skyni skal í öllum lóðréttum samningum milli birgis og dreifingaraðila eða viðgerðaraðila kveðið á um að síðarnefndi aðilinn eigi rétt á að yfirfæra öll réttindi sín og skyldur yfir til annars fyrirtækis sem selur eða gerir við vélknúin ökutæki með sama vörumerki í dreifingarkerfinu.
- 11) Til að stuðla að skjótri lausn deilumála sem koma upp milli aðila vegna dreifingarsamnings, sem annars gæti hindrað virka samkeppni, gildir undanþága því aðeins um samninga að í þeim sé kveðið á um að hver aðili geti skotið málinu til sjálfstæðs sérfræðings eða gerðarmanns, einkum ef samningi hefur verið sagt upp.
- 12) Hver svo sem markaðshlutdeild viðkomandi fyrirtækis kann að vera tekur þessi reglugerð ekki til lóðrétttra samninga sem í eru tilteknar, strangar samkeppnishömlur (alvarlegar takmarkanir), sem greinilega hamla almennt samkeppni jafnvel þegar markaðshlutdeild er lítil, og þær eru ekki nauðsynlegar til að ná þeim jákvæðu áhrifum sem nefnd eru hér að framan. Þetta á einkum við um lóðrétttra samninga sem í eru tilteknar, strangar samkeppnishömlur á borð við lágmarksverð eða fast endursöluverð og, með vissum undantekningum, takmarkanir á landsvæðum eða viðskiptamönnum þar sem dreifingaraðili eða viðgerðaraðili selur samningsvörur eða þjónustu. Undanþágan nær ekki til slíkra samninga.
- 13) Nauðsynlegt er að tryggja að ekki séu hömlur á virkri samkeppni á sameiginlegum markaði og milli dreifingaraðila sem staðsettir eru í mismunandi aðildarríkjum ef birgir notar sérvalda dreifingu á sumum mörkuðum og annars konar dreifingu á öðrum. Einkum skulu samningar um sérvalda dreifingu, sem takmarkar óvirka sölu til notenda eða dreifingaraðila sem eru ekki viðurkenndir, á mörkuðum þar sem eingöngu er einkasala, ekki falla undir undanþágu, einnig þeir samningar um sérvalda dreifingu sem takmarka virka sölu til hópa viðskiptamanna sem dreifingaraðilar hafa fengið. Undanþágan skal einnig taka til samninga um einkadreifingu ef hömlur eru á virkri eða óvirkri sölu til notenda eða dreifingaraðila á mörkuðum þar sem sérvalin dreifing er notuð.
- 14) Réttur dreifingaraðila til óvirkrar sölu á nýjum, vélknúnum ökutækjum eða, þar sem við á, virkrar sölu til notenda skal fela í sér rétt til að selja slík ökutæki notendum sem hafa heimilað að milliliður eða innkaupaðili kaupri, taki við, flytji eða geymi ný, vélknúin ökutæki fyrir þá.
- 15) Réttur dreifingaraðila til að selja ný, vélknúin ökutæki eða varahluti eða réttur viðurkennds viðgerðaraðila til að selja notanda viðgerðar- og viðhaldsþjónustu óvirkt eða virkt, þar sem við á, ætti að fela í sér rétt til að nota Netið eða vefsetur sem vísað er til.
- 16) Takmarkanir, sem birgjar setja á sölu dreifingaraðila sinna til notenda í öðrum aðildarríkjum, t.d. þar sem þóknun dreifingaraðila eða innkaupsverð er háð ákvörðunarstað ökutækjanna eða búsetu notenda, jafngilda óbeinum takmörkunum á sölu. Önnur dæmi um óbeinar takmarkanir á sölu eru birgðakvótur sem byggjast á öðru sölusvæði en hinum sameiginlega markaði, hvort sem þeir tengjast sölumarkmiði eða ekki. Ágóðahlutdeildarkerfi, sem byggjast á ákvörðunarstað ökutækjanna eða einhvers konar mismunun að því er varðar vörubirgðir til dreifingaraðila, hvort heldur er vöruskortur eða af öðrum ástæðum, jafngildir einnig óbeinum takmörkunum á sölu.
- 17) Lóðréttir samningar, þar sem viðurkenndir viðgerðaraðilar í dreifingarkerfi birgis skuldbinda sig til að uppfylla ábyrgðarskyldu, veita ókeypis þjónustu og vinnu í sambandi við innköllun vélknúinna ökutækja viðkomandi gerðar, sem seld eru á sameiginlegum markaði, jafngilda óbeinum takmörkunum á sölu og skal undanþágan ekki taka til þeirra. Þessi skuldbinding hefur ekki áhrif á rétt birgis vélknúins ökutækis til að skuldbinda dreifingaraðila til að sjá til þess að ábyrgðarskyldur séu uppfylltar að því er varðar ný, vélknúin ökutæki sem hann hefur selt og að annaðhvort dreifingaraðilinn sjálfur eða viðurkenndur viðgerðaraðili, ef um undirverktaka er að ræða, veiti ókeypis þjónustu og vinnu í sambandi við innköllun vélknúinna ökutækja. Því eiga neytendur í slíkum tilvikum að geta snúið sér til dreifingaraðila ef viðurkenndi viðgerðaraðilinn, sem dreifingaraðilinn fékk sem undirverktaka til að sjá um þessa þjónustu,

hefur ekki staðið við framangreindar skuldbindingar. Til þess að gera dreifingaraðilum kleift að selja vélknúin ökutæki notendum hvar sem er á sameiginlega markaðnum skal undanþágan eingöngu gilda um dreifingarsamninga, sem kveða á um að viðgerðaraðili í dreifingakerfi birgis annist viðgerðar- og viðhaldsþjónustu á samningsvörum og samsvarandi vörum án tillits til þess hvar vörurnar eru seldar á sameiginlega markaðnum.

- 18) Á mörkuðum, þar sem sérvalin dreifing tímkast, skal undanþágan gilda þegar dreifingaraðila er bannað að reka starfsemi sína í annarri starfsstöð en þar sem hann er dreifingaraðili ökutækja, annarra en fólksbíreiða eða léttra vöruflutningabíreiða. En þetta bann skal ekki undanþegið ef það takmarkar útbreiðslu starfsemi dreifingaraðilans í viðurkenndri starfsstöð, t.d. með því að takmarka þróun eða kaup á grunnvirki, sem þarf til að hægt sé að auka sölu, t.d. með sölu á Netinu.
- 19) Ekki er rétt að undanþiggja lóðréttan samning sem hamlar þátttakendum í dreifingarkerfinu að selja upprunalega varahluti eða varahluti af samsvarandi gæðum sjálfstæðum viðgerðaraðilum sem nota þá til viðgerðar- og viðhaldsþjónustu. Ef sjálfstæðir viðgerðaraðilar hafa ekki aðgang að slíkum varahlutum standast þeir ekki samkeppni við viðurkennda viðgerðaraðila þar sem þeir gætu ekki veitt neytendum þá gæðþjónustu sem stuðlar að öryggi og áreiðanleika ökutækjanna.
- 20) Í því skyni að veita notendum rétt á að kaupa ný, vélknúin ökutæki með sams konar forskriftum og þau sem dreifingaraðili með staðfestu á sameiginlegum markaði, sem selur samsvarandi gerðir, selur í öðrum aðildarríkjum skal undanþágan eingöngu gilda um lóðréttan samninga sem gera dreifingaraðilanum fært að panta, eiga birgðir og selja ökutæki sem samsvara gerð sem samningurinn nær til. Ef verulegur munur er á söluskilmálum, einkum með tilliti til afhendingartíma eða verðs sem birgirinn setur á samsvarandi ökutæki, eða þeir eru ekki rökstuddir á hlutlægan hátt ber að líta á svo á að dreifingaraðilinn hafi takmarkaða möguleika á að selja slík ökutæki.
- 21) Vélknúin ökutæki eru dýr og tæknilega flókin, færanleg vara sem þarfnast viðgerðar og viðhalds með jöfnu millibili eða af og til. En það er ekki nauðsynlegt að dreifingaraðili nýrra, vélknúinna ökutækja

annist einnig viðgerðir og viðhald. Lögmætra hagsmuna birgja og notanda er að fullu gætt ef dreifingaraðilinn fær einn eða fleiri viðgerðaraðila sem undirverktaka til að annast þessa þjónustu, þ.m.t. að uppfylla ábyrgðarskyldu, veita ókeypis þjónustu og vinnu í sambandi við innköllun vélknúinna ökutækja. Þó er rétt að auðvelda aðgang að viðgerðar- og viðhaldsþjónustu. Því getur birgir krafist þess að dreifingaraðili, sem hefur gert undirverktakasamning við einn eða fleiri viðurkenndan viðgerðaraðila til að annast viðgerðar- og viðhaldsþjónustu, láti notendum í té nafn og heimilisfang viðkomandi viðgerðarverkstæðis eða -verkstæða. Ef þessir viðurkenndu viðgerðaraðilar hafa ekki aðsetur í nágrenni við sölustaðinn getur birgir krafist þess af dreifingaraðila að hann segi notendum hve langt frá sölustaðnum viðgerðarverkstæðið eða -verkstæðin eru. En birgir getur því aðeins krafist þessa ef hann krefst hins sama af dreifingaraðila sem reka eigið viðgerðarverkstæði en ekki á sama stað og sölustaðurinn.

- 22) Enn fremur er ekki nauðsynlegt, til að veita viðunandi viðgerðar- og viðhaldsþjónustu, að viðurkenndur viðgerðaraðili selji einnig ný, vélknúin ökutæki. Undanþágan skal því ekki taka til lóðréttan samninga sem fela í sér einhverjar beinar eða óbeinar skuldbindingar eða hvatningu sem leiðir til þess að sölustarfsemi og þjónustustarfsemi verði tengdar saman eða sem gerir framkvæmd annarrar starfseminnar háða framkvæmd hinnar. Þetta á einkum við þegar þóknun til dreifingaraðila eða viðurkenndra viðgerðaraðila fyrir kaup eða sölu á vörum eða þjónustu, sem nauðsynleg er annarri starfseminni, er bundin kaupum eða sölu á vörum eða þjónustu hinnar starfseminnar, eða þegar allar slíkar vörur og þjónusta er samanlögð í eitt þóknunar- eða afsláttarkerfi svo að ekki verður aðgreint.
- 23) Til að tryggja virka samkeppni á viðgerðar- og viðhaldsmarkaðnum og til að viðgerðaraðilar geti boðið notendum samkeppnishæfa varahluti, svo sem upprunalega varahluti og varahluti af samsvarandi gæðum, skal undanþágan ekki taka til lóðréttan samninga sem hefta möguleika viðurkenndra viðgerðaraðila innan dreifingarkerfis ökutækjaframleiðanda, sjálfstæðra dreifingaraðila varahluta, sjálfstæðra viðgerðaraðila eða notenda upprunalegra varahluta frá framleiðanda slíkra varahluta eða frá þriðja aðila að eigin vali. Þetta hefur ekki áhrif á bótaábyrgð framleiðenda varahluta samkvæmt einkamálarétti.

- 24) Enn fremur, til að viðurkenndir og sjálfstæðir viðgerðaraðilar og notendur geti þekkt framleiðanda íhluta vélknúins ökutækis eða varahluta og þeir eigi val um varahluti sem eiga í samkeppni sín á milli, skal undanþágan ekki taka til samninga þar sem framleiðandi vélknúinna ökutækja takmarkar möguleika framleiðanda íhluta eða upprunalegra varahluta á að setja vörumerki sitt eða kennimerki á hlutina á skilvirkan og greinilegan hátt. Enn fremur, til að auðvelda val og sölu á varahlutum sem hafa verið framleiddir í samræmi við forskriftir og framleiðslu- og gæðastaðla framleiðanda ökutækisins fyrir framleiðslu íhluta eða varahluta, er gengið út frá því að varahlutir séu upprunalegir ef framleiðandi varahlutar gefur út vottorð um að varahlutirnir séu af sömu gæðum og íhlutirnir, sem notaðir eru í samsetningu vélknúins ökutækis, og hafi verið framleiddir í samræmi við þessar forskriftir og staðla. Heimilt er að selja aðra jafngóða varahluti ef framleiðandi íhlutanna getur gefið út vottorð hvenær sem er um að þeir séu af samsvarandi gæðum og íhlutirnir sem eru notaðir í samsetningu á tilteknu, vélknúnu ökutæki.
- 25) Undanþágan skal ekki taka til lóðréttra samninga sem hamla því að viðurkenndir viðgerðaraðilar noti varahluti af samsvarandi gæðum í viðgerðir eða viðhald á vélknúnu ökutæki. Ef framleiðanda ökutækis ber samkvæmt samningi að uppfylla ábyrgðarskyldu varðandi viðgerðir, veita ókeypis þjónustu og vinnu í sambandi við innköllun vélknúinna ökutækja skal undanþágan taka til samninga sem fela í sér skuldbindingu af hálfu viðurkenndra viðgerðaraðila um að nota upprunalega varahluti frá framleiðanda ökutækisins til slíkra viðgerða.
- 26) Í því skyni að vernda virka samkeppni á markaði viðgerðar- og viðhaldsþjónustu og til að útiloka ekki sjálfstæða viðgerðaraðila skulu framleiðendur vélknúinna ökutækja veita öllum sjálfstæðum rekstraraðilum, sem áhuga hafa, fullan aðgang að öllum tækniupplýsingum, bilanagreini og öðrum búnaði, verkfærum, þ.m.t. öllum hugbúnaði sem máli skiptir og þjálfun sem þarf til viðgerða og viðhalds á vélknúnum ökutækjum. Sjálfstæðir rekstraraðilar, sem skulu hafa slíkan aðgang, eru einkum sjálfstæðir viðgerðaraðilar, framleiðendur búnaðar eða verkfæra sem eru notuð til viðgerða, útgefendur tækniupplýsinga, bifreiðaklúbbar, vegþjónustufyrirtæki, rekstraraðilar sem annast eftirlits- og prófunarþjónustu og rekstraraðilar sem annast þjálfun viðgerðaraðila. Einkum skal ekki mismuna viðurkenndum rekstraraðilum og sjálfstæðum að því er varðar aðgang, en hann skal veittur þegar um er beðið, án ótilhlýðilegra tafa, og sömuleiðis skal gjaldið fyrir upplýsingarnar ekki verða til að draga úr aðgangi sjálfstæðra rekstraraðila en taka ber tillit til þess að hvaða marki þeir nýta sér hann. Þess ber að krefjast að birgjar vélknúinna ökutækja veiti sjálfstæðum rekstraraðilum aðgang að tæknilegum upplýsingum um ný vélknúin ökutæki á sama tíma og viðurkenndir viðgerðaraðilar fá slíkan aðgang og megi ekki skylda sjálfstæða aðila til að kaupa meira en þær upplýsingar sem þeir þurfa til að inna af hendi umrædda vinnu. Birgjum skal gert skylt að veita aðgang að þeim tæknilegum upplýsingum sem þarf til að endurstilla rafeindabúnað í vélknúnum ökutækjum. Þó er rétt að banna aðgang að tæknilegum upplýsingum sem leiða til þess að þriðji aðili gæti tengt fram hjá eða aftengt innbyggt þjófavarnarkerfi, endurkvarðað rafeindabúnað eða átt við búnað, sem t.d. takmarkar hraða vélknúins ökutækis, nema hægt sé að verjast þjófnaði, endurkvörðun eða fikti eftir öðrum leiðum sem ekki eru eins takmarkandi. Hugverka-réttinda og réttinda varðandi verkunnáttu, þ.m.t. réttinda sem tengjast fyrrnefndum búnaði, skal neytt á þann hátt að þau leiði ekki til misnotkunar.
- 27) Til þess að tryggja aðgang að viðkomandi mörkuðum og hindra leyfilegt samráð á þeim og til að veita dreifingaraðilum tækifæri til að selja ökutækjagerðir frá tveimur framleiðendum eða fleiri, sem eru ótengt fyrirtæki, er undanþágan háð nokkrum skilyrðum. Þannig skal undanþágan ekki taka til skuldbindinga um að taka ekki þátt í samkeppni. Einkum skal bann við sölu á samkeppnistegundum ekki undanskilið, með fyrirvara um að birgir geti farið fram á að dreifingaraðili sýni ökutækin á svæðum í sýningarsalnum þar sem vörumerki eru sér til þess að ekki verði villst á mismunandi vörumerkjum bifreiða. Það sama gildir um þá skuldbindingu að sýna allt úrvalið af ökutækjunum ef það gerir sölu eða sýningu á ökutækjunum, sem eru framleidd af ótengdum fyrirtækjum, ómögulega eða óeðlilega erfiða. Enn fremur er sú skuldbinding að hafa sérstakt sölufolk til að selja tiltekin vörumerki talin vera óbein skuldbinding um að taka ekki þátt í samkeppni og skal því undanþágan ekki taka til hennar, nema dreifingaraðilinn ákveði að hafa sérstakt sölufolk til að selja tiltekin vörumerki og birgirinn greiði allan viðbótarkostnað sem tengist því.
- 28) Til að tryggja að viðgerðaraðilar geti annast viðgerðir eða viðhald á öllum vélknúnum ökutækjum skal undanþágan ekki gilda um skuldbindingar sem takmarka möguleika viðgerðaraðilanna til að annast viðgerðar- eða viðhaldsþjónustu á vörumerkjum birgja sem þeir eiga í samkeppni við.
- 29) Auk þess þarf að setja sérstök skilyrði til að útiloka tilteknar takmarkanir sem stundum eru settar þegar um er að ræða sérvalið dreifikerfi á gildissviði undanþágunnar. Þetta á einkum við um skuldbindingar sem hafa þau áhrif að þær hindra þátttakendur sérvalins dreifikerfis í að selja vörumerki frá tilteknum birgjum sem eiga í samkeppni, en það gæti auðveldlega leitt til þess að tiltekin vörumerki verði útilokuð. Nauðsynlegt er að setja viðbótarskilyrði til þess að stuðla að samkeppni innan vörumerkja og markaðssambættingu á hinum sameiginlega markaði til að skapa tækifæri fyrir dreifingaraðila og viður

kennda viðgerðaraðila sem vilja grípa viðskipta-tækifæri utan starfsstöðvar sinnar og skapa skilyrði sem leyfa dreifingaraðilum, sem selja mörg vörumerki, að þróast. Þer því ekki að undanþiggja takmörkun á rekstri sem ekki er viðurkennd utan starfsstöðvar til dreifingar á fólksbifreiðum og léttum vöruflutningabifreiðum eða til að annast viðgerðar- og viðhaldsþjónustu þess. Birgirinn getur krafist að opnaðir verði fleiri sölu- eða afhendingarstaðir fyrir fólksbifreiðar og léttar vöruflutningabifreiðar eða fengið fleiri viðgerðarverkstæði til að standast þær ómagnbundnu viðmiðanir sem gilda fyrir svipaða sölustaði á sama landsvæði.

30) Undanþágan skal ekki gilda um takmarkanir á möguleikum dreifingaraðila til að selja leigubjónustu fyrir vélknúin ökutæki.

31) Takmarkanir á markaðshlutdeild, sú staðreynd að tilteknir, lóðréttir samningar fá ekki undanþágu og skilyrðin, sem kveðið er á um í þessari reglugerð, eru að jafnaði trygging fyrir því að samningsfyrirtækin geti ekki, með samningum sem falla undir undanþáguna, útrýmt samkeppni að því er tekur til verulegs hluta þeirra vara eða þjónustu sem um er að ræða.

32) Framkvæmdastjórnin getur felld niður undanþáguna í sérstökum tilvikum þegar samningar, sem undanþágan nær að öllu jöfnu til, hafa engu að síður áhrif sem eru ósamrýmanleg ákvæðum í 3. mgr. 81. gr. Þetta getur einkum gerst ef kaupandi hefur umtalsverðan markaðsstyrk á viðkomandi markaði þar sem hann endurselur vörur eða veitir þjónustu eða þar sem samhliða net lóðréttir samninga hafa svipuð áhrif og torvelda verulega aðgang að eða samkeppni á viðkomandi markaði. Slík samlegðaráhrif geta t.d. komið upp í sérvalinni dreifingu. Framkvæmdastjórnin getur einnig felld niður undanþágu ef samkeppni er verulega heft á markaði sökum þess að þar hefur einn birgir sterk markaðsítök eða ef verð og skilyrði framboðs á vélknúnum ökutækjum er verulega breytilegt eftir dreifingaraðilum á ólíkum svæðum. Hún getur einnig felld niður ávinning af undanþágu ef verð eða söluskilmálar eru mismunandi eða lagt óeðlilega hátt viðbótargjald, eins og t.d. lagt er á ökutæki með hægrihandarstýri, á vörur sem eru í samræmi við þær vörur sem samningurinn tekur til.

33) Reglugerð nr. 19/65/EBE veitir innlendum yfirvöldum aðildarríkjanna umboð til að fella niður ávinning af undanþágunni að því er varðar lóðréttir samninga sem hafa áhrif sem eru ósamrýmanleg ákvæðum í 3. mgr. 81. gr., þar sem slíkra áhrifa verður vart á yfirráðasvæðum þeirra eða á hluta þeirra og þar sem slíkt svæði hefur til að bera einkenni sérstaks,

landfræðilegs markaðar. Meðferð þessa innlenda valds til niðurfellingar skal ekki hafa áhrif á samræmda beitingu samkeppnisreglna bandalagsins á sameiginlega markaðnum eða fullum áhrifum aðgerðanna sem samþykktar hafa verið í tengslum við framkvæmd þessara reglna.

34) Til að auka eftirlit með samhliða netum lóðréttir samninga, sem hafa hliðstæð áhrif til takmörkunar og ná yfir meira en 50% tiltekins markaðar, getur framkvæmdastjórnin lýst því yfir að undanþágan gildi ekki um lóðréttir samninga sem í eru tilteknar hömlur sem tengjast viðkomandi markaði og þar með verði 1. mgr. 81. gr. beitt að fullu á ný gagnvart slíkum samningum.

35) Undanþágan skal veitt með fyrirvara um beitingu ákvæða 82. gr. í sáttmálanum um misnotkun fyrir-tækja í yfirburðarstöðu.

36) Reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 1475/95 frá 28. júní 1995 um beitingu 3. mgr. 85. gr. sáttmálans gagnvart tilteknum flokkum samninga um sölu og viðhaldsþjónustu ökutækja⁽¹⁾ gildir til og með 30. september 2002. Til þess að öllum rekstrar-aðilum gefist tími til að aðlaga lóðréttir samninga, sem eru samrýmanlegir reglugerðinni og eru enn í gildi þegar undanþágan, sem kveðið var á um þar, fellur úr gildi, er rétt að undanþágan taki til slíkra samninga á aðlögunartímabilinu fram til 1. október 2003, en á þeim tíma skulu þeir undanþegnir banninu sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 81. gr. samkvæmt þessari reglugerð.

37) Til þess að leyfa öllum rekstraraðilum í magnbundnu, sérvöldu dreifikerfi fyrir nýjar fólksbifreiðir og léttar vöruflutningabifreiðir að aðlaga viðskiptaáætlun sína því að ekki verði beitt undanþágu frá ákvæðum um staðsetningu er rétt að mæla fyrir um að skilmálar, sem settir eru í b-lið 2. mgr. 5. gr., skuli taka gildi 1. október 2005.

38) Framkvæmdastjórnin skal fylgjast með beitingu þessarar reglugerðar með reglulegu millibili, einkum með tilliti til áhrifa hennar á samkeppni í smásölu á vélknúnum ökutækjum og viðhaldsþjónustu á sameiginlega markaðnum eða viðkomandi hlutum hennar. Einnig skal fylgjast með áhrifum þessarar reglugerðar á skipulag og samfylkingu í dreifingu vélknúinna ökutækja og hvaða áhrif þetta hefur á samkeppni. Framkvæmdastjórnin skal einnig annast mat á beitingu þessarar reglugerðar og taka saman skýrslu eigi síðar en 31. maí 2008.

(¹) Stjórn. EB L 145, 29.6.1995, bls. 25.

SAMÞYKKT REGLUGERÐ ÞESSA:

I. gr.

Skilgreiningar

1. Í þessari reglugerð er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

- a) „fyrirtæki í samkeppni“: raunverulegir eða hugsanlegir birgjar á sama vörumarkaði. Vörumarkaðurinn tekur m.a. til vara eða þjónustu sem kaupandi telur jafngilda samningsvörum eða -þjónustu eða að geti komið í stað þeirra sakir eiginleika varanna, verðs og fyrirhugaðrar notkunar;
- b) „skuldbinding um að taka ekki þátt í samkeppni“: sérhver bein eða óbein skuldbinding sem verður til þess að kaupandi framleiðir ekki, kaupir ekki, selur ekki eða endurselur ekki vörur eða þjónustu, sem keppir við samningsvörurnar eða -þjónustuna, eða er bein eða óbein skuldbinding kaupanda um að meira en 30 % af heildarinnkaupum hans á samningsvörum, samsvarandi vörum eða þjónustu og hliðstæðum hennar á viðkomandi markaði séu gerð hjá birgi eða öðru fyrirtæki sem tilgreint er af birginum og er þá miðað við verðmæti innkaupa kaupandans næstliðið almanaksár. Skuldbinding dreifingaraðila um að selja vélknúin ökutæki frá öðrum birgjum á aðskildum svæðum í sýningarsalnum til þess að forðast að tegundum sé ruglað saman er ekki skuldbinding um að taka ekki þátt í samkeppni í skilningi þessarar reglugerðar. Skuldbinding dreifingaraðila um að hafa sérstakt sölufólk fyrir mismunandi vörumerki vélknúinna ökutækja felur í sér skuldbindingu um að taka ekki þátt í samkeppni í skilningi þessarar reglugerðar nema dreifingaraðili ákveði að hafa sérstakt sölufólk fyrir hvert vörumerki og birgirinn greiði allan aukakostnað við það;
- c) „lóðréttir samningar“: samningar eða samstilltar aðgerðir tveggja eða fleiri fyrirtækja en hvert þeirra er starfrækt, að því er samninginn varðar, á mismunandi stigum framleiðslu- eða dreifingarferlisins;
- d) „lóðréttar hömlur“: samkeppnistakmarkanir sem falla undir gildissvið 1. mgr. 81. gr. þegar lóðréttur samningur felur í sér slíkar takmarkanir;
- e) „skuldbinding um einkasölu“: sérhver bein eða óbein skuldbinding sem veldur því að birgirinn má aðeins selja einum aðila á sameiginlega markaðnum vörur eða þjónustu með tiltekin not í huga eða til endursölu;
- f) „sérvalið dreifikerfi“: dreifikerfi þar sem birgir skuldbindur sig til að selja samningsvörur eða -þjónustu, beint eða óbeint, eingöngu til dreifingaraðila eða viðgerðaraðila sem valdir eru á grundvelli tiltekinnar viðmiðana og þar sem dreifingaraðilar eða viðgerðaraðilar skuldbinda sig til að selja ekki slíkar vörur eða þjónustu til dreifingaraðila, sem eru ekki viðurkenndir, eða sjálfstæðra viðgerðaraðila, án þess að það hafi áhrif á að þeir geti selt varahluti til sjálfstæðra viðgerðaraðila eða skuldbindinguna um að láta

sjálfstæðum rekstraraðilum í té allar tæknilegar upplýsingar, bilanagreini, verkfæri og þjálfun til viðgerða og viðhalds vélknúinna ökutækja eða til að framfylgja reglum um umhverfisvernd;

- g) „magnbundið, sérvalið dreifikerfi“: sérvalið dreifikerfi þar sem birgirinn notar, við val á dreifingaraðilum eða viðgerðaraðilum, viðmiðanir sem takmarka fjölda þeirra með beinum hætti;
- h) „ómagnbundið, sérvalið dreifikerfi“: sérvalið dreifikerfi, þar sem birgirinn notar, við val á dreifingaraðilum eða viðgerðaraðilum, ómagnbundnar viðmiðanir eingöngu eins og eðli samningsvöru eða -þjónustu útheimtir og gilda þær viðmiðanir með sama hætti fyrir alla dreifingaraðila eða viðgerðaraðila, leiða ekki til mismununar og takmarka ekki fjölda dreifingaraðila eða viðgerðaraðila með beinum hætti;
- i) „hugverkaréttindi“: hugverkaréttindi á sviði iðnaðar, höfundarréttur og skyld réttindi;
- j) „verkkunnátta“: safn hagnýtra upplýsinga sem einkaleyfi ná ekki yfir og ákvarðast af reynslu og tilraunum birgis og sem eru leynilegar, umtalsverðar og auðkenndar; í þessu samhengi ber að skilja „leynilegar“ á þann veg að verkunnáttan, sem heild eða í samskipan og samsetningu einstakra hluta hennar, sé ekki almennt þekkt eða auðveldlega aðgengileg; „umtalsverðar“ merkir að í verkunnáttunni felist vitneskja sem er ómissandi fyrir kaupandann til að nota, selja eða endurselja samningsvörurnar eða -þjónustuna; „auðkenndar“ merkir að verkunnáttunni verði að vera lýst á nægilega skiljanlegan hátt til að gera kleift að sannprófa að hún uppfylli skilyrðin um að hún sé leynileg og umtalsverð;
- k) „kaupandi“: fyrirtæki, hvort heldur er dreifingaraðili eða viðgerðaraðili, sem selur vörur eða þjónustu fyrir hönd annars fyrirtækis;
- l) „viðurkenndur viðgerðaraðili“: aðili sem veitir viðgerðar- og viðhaldsþjónustu fyrir vélknúin ökutæki og starfar innan dreifikerfisins sem birgir vélknúinna ökutækja kom á;
- m) „sjálfstæður viðgerðaraðili“: aðili sem veitir viðgerðar- og viðhaldsþjónustu fyrir vélknúin ökutæki og starfar ekki innan dreifikerfisins sem birgir vélknúnu ökutækjanna, sem aðilinn sér um viðgerðir og viðhald á, kom á. Viðurkenndan viðgerðaraðila innan dreifikerfis tiltekens birgis ber að líta á sem sjálfstæðan viðgerðaraðila í þessari reglugerð að svo miklu leyti sem hann veitir viðgerðar- og viðhaldsþjónustu fyrir vélknúin ökutæki með tilliti til þess að hann er ekki þátttakandi í dreifingarkerfi viðkomandi birgis;
- n) „vélknúin ökutæki“: vélknúin ökutæki ætlað til aksturs á vegum, búið þremur eða fleiri hjólum;
- o) „fólksbifreið“: vélknúin ökutæki, ætlað til að flytja farþega, með ekki fleiri en átta sætum auk öikumannssætis;

- p) „létt vöruflutningabifreið“: vélknúð ökutæki, ætlað til vöru- eða farþegaflutninga, með allt að 3,5 tonna hámarks massa; ef tiltekin létt vöruflutningabifreið er einnig seld í útgáfu sem er yfir 3,5 tonna hámarks massa, er einnig seld allar útfærslur af því ökutæki léttar vöruflutningabifreiðar;
- q) „sem samningurinn nær til“: allar hinar mismunandi tegundir vélknúinna ökutækja sem dreifingaraðili getur keypt af birgi;
- r) „vélknúð ökutæki sem samsvarar tegund sem samningurinn tekur til“: ökutæki sem fellur undir dreifingarsamning við annað fyrirtæki í dreifikerfinu sem framleiðandi setur upp eða sett er upp með hans samþykki og:
- framleiðandinn fjöldaframleiðir eða setur saman, og
  - samsvarar nákvæmlega ökutæki sem samningurinn tekur til að því er varðar yfirbyggingu, drifkerfi, undirvagn og vélartegund;
- s) „varahlutir“: vörur sem á að setja í eða á vélknúð ökutæki í stað íhluta þess, þ.m.t. vörur á borð við smurefni sem eru nauðsynleg í vélknúð ökutæki, að undanskildu eldsneyti;
- t) „upprunalegir varahlutir“: varahlutir sem eru af sömu gæðum og íhlutirnir sem notaðir eru í samsetningu vélknúðs ökutækis og eru framleiddir í samræmi við framleiðsluforskriftir og -staðla framleiðanda ökutækisins þegar íhlutir eða varahlutir í viðkomandi ökutæki eru framleiddir. Þetta á einnig við um varahluti sem eru framleiddir á sama færiband og þessir íhlutir. Gert er ráð fyrir, nema annað sé sannað, að hlutarnir séu upprunalegir varahlutir ef framleiðandinn vottar að hlutarnir séu af samsvarandi gæðum og íhlutirnir, sem eru notaðir í samsetningu á viðkomandi vélknúðu ökutæki, séu framleiddir í samræmi við framleiðsluforskriftir og -staðla framleiðanda ökutækisins;
- u) „varahlutir af samsvarandi gæðum“: eingöngu varahlutir, búnir til af fyrirtæki sem getur vottað hvenær sem er að varahlutirnir, sem um er að ræða, séu af samsvarandi gæðum og íhlutirnir sem eru notaðir í samsetningu á viðkomandi vélknúðum ökutækjum;
- v) „fyrirtæki í dreifikerfinu“: framleiðandi og fyrirtæki sem framleiðandi hefur falið að selja eða sjá um dreifingu, viðgerðir eða viðhald á samningsbundnum vörum eða samsvarandi vörum eða sem gera það með hans samþykki;
- w) „notandi“: tekur til eignarleigufyrirtækja nema leigusamningarnir, sem eru notaðir, feli í sér afsal eða möguleika á kaupum á ökutækinu fyrir samningslok.
2. Merking hugtakanna „fyrirtæki“, „birgir“, „kaupandi“, „dreifingaraðili“ og „viðgerðaraðili“ skal ná til viðkomandi tengdra fyrirtækja þeirra.

„Tengd fyrirtæki“ eru:

- a) fyrirtæki þar sem samningsaðili beint eða óbeint:
- i) ræður yfir meirihluta atkvæða, eða
  - ii) getur skipað meira en helming fulltrúa í yfirstjórn, framkvæmdastjórn eða stofnanir og kemur lagalega fram fyrir hönd fyrirtækisins, eða
  - iii) á rétt á að stýra rekstri fyrirtækisins;
- b) fyrirtæki sem hafa, beint eða óbeint, einhver þau réttindi eða völd, sem um getur í a-lið, gagnvart samningsaðila;
- c) fyrirtæki þar sem fyrirtæki, sem um getur í b-lið, hefur, beint eða óbeint, þau réttindi eða völd sem talin eru upp í a-lið;
- d) fyrirtæki, þar sem samningsaðili ásamt einu eða fleiri fyrirtækjum, sem eru talin upp í a-, b- eða c-lið, eða þar sem tvö eða fleiri af síðastnefndu fyrirtækjunum hafa sameiginlega þau réttindi eða völd sem tilgreind eru í a-lið,
- e) fyrirtæki þar sem þau réttindi og völd, sem eru talin upp í a-lið, eru sameiginlega í höndum:
- i) samningsaðila eða tengdra fyrirtækja, sem um getur í a- til d-lið, eða
  - ii) eins eða fleiri samningsaðila eða eins eða fleiri tengdum fyrirtækjum þeirra, sem um getur í a- til d-lið, og eins eða fleiri þriðju aðila.

2. gr.

Gildissvið

1. Samkvæmt 3. mgr. 81. gr sáttmálans og með fyrirvara um ákvæði þessarar reglugerðar er því hér með lýst yfir að 1. mgr. 81. gr. gildir ekki um lóðrétt samninga þar sem þeir varða skilyrði sem gilda um kaup, sölu og endursölu aðila á nýjum, vélknúðum ökutækjum, varahlutum fyrir vélknúð ökutæki eða á viðgerðar- og viðhaldsþjónustu fyrir vélknúð ökutæki.

Fyrsta undirgrein skal gilda um að hve miklu leyti slíkir lóðréttir samningar feli í sér lóðréttar hömlur.

Undanþágan, sem lýst er í þessari málsgrein, skal í þessari reglugerð nefnd „undanþágan“.

2. Undanþágan skal einnig gilda um eftirfarandi flokka lóðréttir samninga:

- a) lóðréttir samninga, sem gerðir eru milli samtaka fyrirtækja og þátttakenda í samtökunum eða milli slíkra samtaka og birgja þeirra, ef allir meðlimirnir eru dreifingaraðilar vélknúinna ökutækja, varahluta í vélknúð ökutæki eða viðgerðaraðilar og ef enginn

einstakur þátttakandi samtakanna, ásamt tengdum fyrirtækjum, hefur heildarveltu á ári sem er yfir 50 milljónir evra. Reglugerð þessi gildir um lóðrétt samninga sem slík samtök gera, með fyrirvara um beitingu 81. gr., gagnvart láréttum samningum sem aðilar samtakanna gera sín á milli;

- b) lóðrétt samninga sem innihalda ákvæði er varða framsal til kaupanda eða not hans á hugverkaréttindum, að því tilskildu að þessi ákvæði séu ekki megintilgangur slíkra samninga og séu beinlínis tengd notkun, sölu eða endursölu kaupanda eða viðskiptavina hans á vöru eða þjónustu. Undanþágan er bundin því skilyrði, að því er varðar umsamdar vörur eða þjónustu, að í þessum ákvæðum sé ekki að finna samkeppnistakmarkanir sem hafa sömu áhrif eða virkni og lóðréttar hömlur sem eru ekki undanþegnar samkvæmt þessari reglugerð.

3. Undanþágan skal ekki gilda um lóðrétt samninga sem eru gerðir milli fyrirtækja í samkeppni.

Þó skal hún gilda þegar fyrirtæki í samkeppni gera lóðréttan samning sem ekki er gagnkvæmur og:

- a) heildarvelta kaupandans er undir 100 milljónum evra á ári, eða
- b) birgirinn er framleiðandi og dreifingaraðili vöru en kaupandinn er dreifingaraðili sem framleiðir ekki vöru í samkeppni við samningsvörurnar, eða
- c) birgirinn útvegar þjónustu á ýmsum stigum viðskipta en kaupandinn býður ekki upp á aðra þjónustu sem á í samkeppni og samningurinn tekur til.

3. gr.

Almenn skilyrði

1. Með fyrirvara um 2., 3., 4., 5., 6. og 7. mgr. gildir undanþágan með því skilyrði að markaðshlutdeild birgisins á viðkomandi markaði, þar sem hann selur ný, vélknúin ökutæki, varahluti í vélknúin ökutæki eða viðgerðar- og viðhaldsþjónustu, fari ekki yfir 30%.

Viðmiðunarmörk markaðshlutdeildar fyrir umsókn um undanþágu skulu þó vera 40% að því er varðar samninga þar sem fastsett er magnbundið, sérvalið dreifikerfi fyrir sölu á nýjum, vélknúnum ökutækjum.

Þessir þröskuldar skulu ekki eiga við samninga þar sem fastsett er ómagnbundið, sérvalið dreifikerfi.

2. Sé um að ræða lóðrétt samninga sem í eru skuldbindingar um einkasölu skal undanþágan gilda með því skilyrði að markaðshlutdeild kaupandans fari ekki yfir 30% á viðkomandi markaði þar sem hann kaupir samningsvöruna eða þjónustuna.

3. Undanþágan gildir með því skilyrði að í lóðrétt samningnum, sem gerður er við dreifingaraðila eða viðgerðaraðila, sé kveðið á um að birgirinn samþykki að yfirfæra réttindi og skuldbindingar, sem leiða af lóðrétt

samningnum, á annan dreifingaraðila eða viðgerðaraðila í dreifikerfinu og að vali fyrrverandi dreifingaraðila eða viðgerðaraðila.

4. Undanþágan gildir með því skilyrði að í lóðrétt samningnum, sem gerður er við dreifingaraðila eða viðgerðaraðila, sé kveðið á um að ef birgir óskar eftir að segja upp samningi verði hann að gera það skriflega og gefa nákvæma, hlutlæga og gagnsæja ástæðu fyrir uppsögninni til þess að hindra að birgir geti rift lóðréttum samningi við dreifingaraðila eða viðgerðaraðila sökum venja sem ekki eru settar hömlur á samkvæmt þessari reglugerð.

5. Undanþágan gildir með því skilyrði að í lóðrétt samningnum milli birgis nýrra, vélknúinna ökutækja og dreifingaraðila eða viðurkennds viðgerðaraðila sé kveðið á um

- a) að samningurinn sé gerður til a.m.k. fimm ára; í því tilviki skal hvor aðili skuldbinda sig til að láta hinn vita með minnst sex mánaða fyrirvara ætli hann ekki að endurnýja samninginn;

- b) eða að samningurinn sé ótímabundinn; í því tilviki skal reglulegur uppsagnarfrestur samningsins vera minnst tvö ár fyrir báða aðila; sá frestur stytst í a.m.k. eitt ár ef:

- i) birginum ber samkvæmt lögum eða sérsamningi að greiða viðeigandi bætur í samningslok, eða
- ii) birgir slítur samningnum af því að nauðsynlegt er að endurskipuleggja allt dreifikerfið eða verulegan hluta þess.

6. Undanþágan gildir með því skilyrði að í lóðrétt samningnum sé kveðið á um að hver aðili geti skotið deilum um efndir á samningsskuldbindingum til sjálfstæðs sérfræðings eða gerðarmanns. Slíkar deilur geta m.a. snúist um:

- a) skuldbindingar um sölu,
- b) ákvörðun um sölumarkmið eða hvernig þau nást,
- c) hvernig kröfum um birgðir er fullnægt,
- d) hvernig skuldbinding um að útvega eða nota sýningarökutæki er uppfyllt,
- e) skilyrðin fyrir sölu mismunandi vörumerkja,
- f) hvort bann á starfsemi utan starfsstöðvar, sem ekki er viðurkennd, hindri dreifingaraðila vélknúinna ökutækja, annarra en fólksbifreiða eða léttra vöruflutningabifreiða, í að færa út viðskipti sín, eða
- g) hvort uppsögn samningsins sé réttlætlanleg samkvæmt þeim rökum sem færð eru í uppsögninni.

Rétturinn, sem vísað er til í fyrsta málslíð, hefur ekki áhrif á rétt beggja aðila til að vísa málinu til innlends dómstóls.

7. Að því er varðar þessa grein skal markaðshlutdeild fyrirtækjanna, sem um getur í e-lið 2. mgr. 1. gr., skipt jafnt milli þeirra fyrirtækja sem hafa þau réttindi eða völd sem tilgreind eru í a-lið 2. mgr. 1. gr.

4. gr.

Alvarlegar takmarkanir

(Alvarlegar takmarkanir á sölu nýrra, vélknúinna ökutækja, viðgerðar- og viðhaldsþjónustu eða varahlutum)

1. Undanþágan gildir ekki um lóðrétt samninga sem, beint eða óbeint, einir sér eða ásamt öðrum þáttum sem eru undir stjórn aðilanna, hafa að markmiði:

- a) að takmarka möguleika dreifingaraðila eða viðgerðaraðila á að ákveða söluverð sitt, með fyrirvara um að birgir geti ákveðið hámarkssöluverð eða leiðbeinandi söluverð, að því tilskildu að það jafngildi ekki föstu verði eða lágmarkssöluverði vegna þrýstings eða hvatningar frá öðrum hvorum aðilanna;
- b) að takmarka það landsvæði eða þann hóp viðskiptamanna sem dreifingaraðila eða viðgerðaraðila er heimilt að selja samningsvörurnar eða -þjónustuna; undanþágan gildir þó um:
  - i) takmörkun á virkri sölu inn á einkasöluvæðið eða til hóps einkaviðskiptamanna sem er frátekinn fyrir birginn eða birgirinn hefur fengið öðrum dreifingaraðila eða viðgerðaraðila, ef slík takmörkun hamlar ekki sölu til viðskiptavina dreifingaraðila eða viðgerðaraðila,
  - ii) takmörkun á sölu dreifingaraðila, sem starfar sem heildsali, til notenda,
  - iii) takmörkun á sölu aðila að sérvöldu dreifikerfi á nýjum, vélknúnum ökutækjum og varahlutum til dreifingaraðila sem eru ekki viðurkenndir á mörkuðum þar sem sérvalin dreifing tíðkast, sbr. þó ákvæði i-liðar,
  - iv) takmörkun á möguleika kaupandans á að selja íhluti sem afhentir hafa verið til ísetningar, til viðskiptamanna sem hyggjast nota þá til framleiðslu á sömu tegund vöru og birgirinn framleiðir;
- c) að takmarka innbyrðis viðskipti dreifingaraðila eða viðgerðaraðila innan sérvalins dreifikerfis, þ.m.t. milli dreifingaraðila eða viðgerðaraðila sem starfa á öðru viðskiptastigi;
- d) að takmarka virka eða óvirka sölu aðila sérvalins dreifikerfis á smásölustigi á nýjum fólksbifreiðum eða léttum vöruflutningabifreiðum, varahlutum í vélknúin ökutæki eða viðgerðar- og viðhaldsþjónustu fyrir vélknúin ökutæki til notenda á mörkuðum þar sem sérvalin dreifing er notuð. Undanþágan gildir um samninga sem banna þátttakanda í sérvöldu

dreifingarkerfi að reka starfsemi sína frá starfsstöð sem hefur ekki verið viðurkennd. Beiting undanþágu frá slíku banni er háð fyrirvara um ákvæði b-liðar 2. mgr. 5. gr.;

- e) að takmarka virka eða óvirka sölu þátttakenda í sérvöldu dreifikerfi á smásölustigi á nýjum fólksbifreiðum eða léttum vöruflutningabifreiðum til notenda á mörkuðum þar sem sérvalin dreifing tíðkast með fyrirvara um að birgir geti bannað þátttakanda í kerfinu að reka starfsemi frá starfsstöð sem hefur ekki verið viðurkennd;

(Alvarlegar takmarkanir sem snerta eingöngu sölu nýrra, vélknúinna ökutækja)

- f) að takmarka möguleika dreifingaraðila á að selja ný vélknúin ökutæki sem samsvara tegund ökutækis sem samningurinn nær til;
- g) að takmarka möguleika dreifingaraðila á að gera undirverktakasamning um ákvæði um viðgerðar- og viðhaldsþjónustu við viðurkennda viðgerðaraðila með fyrirvara um að birgir geti krafist þess að dreifingaraðili gefi notendum upp nafn og heimilisfang viðurkennds eða viðurkenndra viðgerðaraðila, sem um er að ræða, áður en samningurinn er gerður og ef einhver þessara viðurkennda viðgerðaraðila er ekki í nágrenni við sölustaðinn að hann segi notendum einnig hve langt frá sölustaðnum næsta viðgerðarverkstæði sé; en slíkar skuldbindingar er einungis hægt að leggja á viðkomandi ef farið er fram á svipaðar skuldbindingar af hendi dreifingaraðila sem reka eigið viðgerðarverkstæði en ekki á sama stað og sölustaðurinn;

(Alvarlegar takmarkanir sem snerta eingöngu sölu á viðgerðar- og viðhaldsþjónustu og varahlutum)

- h) að takmarka möguleika viðurkennds viðgerðaraðila á að takmarka starfsemi sína við að útvega viðgerðar- og viðhaldsþjónustu og dreifingu á varahlutum;
- i) að takmarka sölu þátttakenda sérvalins dreifingarkerfis á varahlutum í vélknúin ökutæki til sjálfstæðra aðila sem nota varahlutina til viðgerða og viðhalds á vélknúnu ökutæki;
- j) takmörkun sem birgir upprunalegra varahluta eða varahluta af samsvarandi gæðum, viðgerðarverkfæra eða bilanagreinis eða annars búnaðar og framleiðandi vélknúinna ökutækja semja um sín á milli og skerðir möguleika birgisins á að selja viðurkenndum eða sjálfstæðum viðgerðaraðilum eða notendum þessar vörur eða þjónustu;
- k) að takmarka möguleika dreifingaraðila eða viðurkennds viðgerðaraðila á að fá upprunalega varahluti eða varahluti af samsvarandi gæðum frá þriðja fyrirtæki að eigin vali og nota þá til viðgerða eða viðhalds á vélknúnum ökutækjum, með fyrirvara um að birgir nýrra, vélknúinna ökutækja geti krafist þess að notaðir séu upprunalegir varahlutir frá honum til vinnu við viðgerðir í ábyrgð, ókeypis þjónustu og innköllun ökutækja;

1) takmörkun sem framleiðandi vélknúinna ökutækja, sem notar íhluti í frumsamsetningu vélknúinna ökutækja, og birgir þessara íhluta semja um sín á milli og skerðir möguleika þess síðarnefnda á að setja vörumerki sitt eða kennimerki þar sem þau sjást vel og greinilega á íhluti eða á varahluti sem seldir eru.

2. Undanþágan gildir ekki ef birgir vélknúinna ökutækja neitar að veita sjálfstæðum rekstraraðilum aðgang að öllum tæknilegum upplýsingum, bilanagreini og öðrum búnaði, verkfærum, þ.m.t. viðkomandi hugbúnaði, eða þjálfun sem þarf til viðgerða og viðhalds þessara vélknúnu ökutækja eða til að framfylgja ráðstöfunum til verndar umhverfinu.

Þessi aðgangur skal einkum felast í óhindraðri notkun rafeindastýringar- og bilanagreinerkerfis vélknúinna ökutækja, forritun þessara kerfa í samræmi við starfsreglur birgisins, leiðbeiningum og þjálfun í viðgerðum og viðhaldi og upplýsingum sem þarf til að nota verkfæri og búnað til greiningar og þjónustu.

Sjálfstæðum rekstraraðilum skal veittur aðgangur án mismununar, skjótt og í réttu hlutfalli og upplýsingar skulu vera í nothæfu formi. Ef viðkomandi atríði fellur undir hugverkarétt eða myndar sérhæfða verkþekkingu skal þeim ekki neitað um aðgang að ástæðulausu.

Að því er þessa málsgrein varðar er „sjálfstæður rekstraraðili“ fyrirtæki sem er beint eða óbeint tengt viðgerðum og viðhaldi á vélknúnum ökutækjum, einkum sjálfstæðir viðgerðaraðilar, framleiðendur búnaðar eða verkfæra til viðgerða, sjálfstæðir dreifingaraðilar varahluta, útgefendur tækniupplýsinga, bifreiðaklúbbar, þeir sem veita aðstoð og vegabjónustu, rekstraraðilar sem annast eftirlits- og prófunarþjónustu og rekstraraðilar sem annast þjálfun viðgerðaraðila.

5. gr.

Sérstök skilyrði

1. Að því er varðar sölu á nýjum, vélknúnum ökutækjum, viðgerðar- og viðhaldsþjónustu eða varahlutum skal undanþágan ekki gilda um neinar af eftirfarandi skuldbindingum lóðrétttra samninga:

- beinar eða óbeinar skuldbindingar um að taka ekki þátt í samkeppni;
- beinar eða óbeinar skuldbindingar sem takmarka möguleika viðurkennds viðgerðaraðila til að veita viðgerðar- og viðhaldsþjónustu fyrir ökutæki frá birgjum í samkeppni;
- beinar eða óbeinar skuldbindingar sem leiða til þess að þátttakendur í dreifingarkerfi selji ekki vélknúin ökutæki eða varahluti ákveðinna birgja í samkeppni eða veiti ekki viðgerðar- og viðhaldsþjónustu fyrir vélknúin ökutæki tiltekinna birgja í samkeppni;
- beinar eða óbeinar skuldbindingar sem leiða til þess að dreifingaraðili eða viðurkenndur viðgerðaraðili framleiði ekki, kaupi, selji eða endurselji vélknúin

ökutæki eða veiti ekki viðgerðar- eða viðhaldsþjónustu eftir uppsögn samningsins.

2. Við sölu á nýjum, vélknúnum ökutækjum gildir undanþágan ekki um neina af eftirfarandi skuldbindingum sem felast í lóðréttum samningum:

- beinar eða óbeinar skuldbindingar sem leiða til þess að smásali selur ekki leigubjónustu sem tengist samningsvörum eða samsvarandi vörum;
- beinar eða óbeinar skuldbindingar dreifingaraðila fólksbifreiða eða léttra vöruflugningabifreiða í sérvöldu dreifingarkerfi sem takmarka möguleika hans á að opna fleiri sölu- eða afhendingastaði á öðrum stöðum á sameiginlega markaðnum þegar sérvalin dreifing er notuð.

3. Að því er varðar viðgerðar- og viðhaldsþjónustu eða sölu á varahlutum skal undanþágan ekki gilda um beinar eða óbeinar skuldbindingar að því er varðar staðsetningu starfsstöðvar viðurkennds viðgerðaraðila þegar notuð er sérvalin dreifing.

6. gr.

Afturköllun undanþágunnar

1. Framkvæmdastjórninni er heimilt að fella niður undanþágu þessarar reglugerðar skv. 1. mgr. 7. gr. reglugerðar nr. 19/65/EBE komist hún að þeirri niðurstöðu að í einhverju tilviki hafi lóðréttir samningar, sem falla undir þessa reglugerð, engu að síður haft einhver þau áhrif sem eru ósamrýmanleg skilyrðum sem mælt er fyrir um í 3. mgr. 81. gr. sáttmálans, einkum ef:

- aðgangur að eða samkeppni á viðkomandi markaði er verulega takmörkuð með samlegðaráhrifum samhliða neta svipaðra, lóðrétttra hamla sem birgjar eða kaupendur, sem eru í samkeppni, hafa innleitt, eða
- samkeppni er takmörkuð á markaði þar sem einn birgji er ekki í virkri samkeppni við aðra birgja, eða
- verulegur munur er á verði og söluskilmálum fyrir samningsvörur eða samsvarandi vörur milli landfræðilegra markaða, eða
- mismunandi verði eða söluskilmálum er beitt innan landfræðilegs markaðar.

2. Ef lóðréttir samningar, sem undanþágan gildir um, hafa í einhverju tilteknu tilviki áhrif, sem eru ósamrýmanleg skilyrðum sem mælt er fyrir um í 3. mgr. 81. gr. sáttmálans, á yfirráðasvæði aðildarríkis eða hluta þess sem hefur öll einkenni sérstaks, landfræðilegs markaðar er lögbæra yfirvaldinu heimilt að fella niður þá undanþágu, sem fæst með beitingu þessarar reglugerðar á því yfirráðasvæði, samkvæmt sömu skilyrðum og kveðið er á um í 1. mgr.

7. gr.

Frávik frá beitingu reglugerðarinnar

1. Samkvæmt 1. gr. a í reglugerð nr. 19/65/EBE getur framkvæmdastjórnin ákveðið með reglugerð að þar sem samhlíða netkerfi svipaðra, lóðrétttra hamla ná yfir meira en 50% af viðkomandi markaði skuli reglugerð þessi ekki gilda um lóðréttta samninga sem í eru tilteknar hömlur sem varða þann markað.

2. Reglugerð skv. 1. mgr. skal ekki koma til framkvæmdar fyrir en einu ári eftir samþykkt hennar.

8. gr.

Útreikningur markaðshlutdeildar

1. Reikna skal markaðshlutdeildina, sem kveðið er á um í þessari reglugerð:

- fyrir dreifingu á nýjum, vélknúnum ökutækjum á grundvelli magns samningsvara og samsvarandi vara, sem birgirinn selur, ásamt öllum öðrum vörum sem birgirinn selur og kaupandinn telur að séu jafngildar eða geti komið í stað þeirra sakir eiginleika varanna, verðs og fyrirhugaðrar notkunar;
- fyrir dreifingu á varahlutum á grundvelli magns samningsvara og annarra vara, sem birgirinn selur, ásamt öllum öðrum vörum sem birgirinn selur og kaupandinn telur að séu jafngildar eða geti komið í stað þeirra sakir eiginleika varanna, verðs og fyrirhugaðrar notkunar;
- fyrir ákvæðið um viðgerðar- og viðhaldsþjónustu á grundvelli þess hvers virði samningsþjónustan er sem þátttakendur í dreifingarkerfi birgisins selja ásamt annarri þjónustu sem þessir aðilar selja og kaupandinn telur að sé jafngild eða geti komið í stað þeirra sakir eiginleika varanna, verðs og fyrirhugaðrar notkunar.

Ef magnupplýsingarnar, sem þarf fyrir þessa útreikninga, eru ekki tiltækar er hægt að nota upplýsingar um virði eða öfugt. Ef þær upplýsingar eru ekki tiltækar má nota mat sem byggist á öðrum áreiðanlegum markaðsupplýsingum sem notaðar eru. Í 2. mgr. 3. gr. skal nota magn innkaupa á markaðnum eða andvirði innkaupa á markaðnum, eftir því sem við á, eða mat á þessu til að reikna markaðshlutdeildina.

2. Að því er varðar beitingu viðmiðunarmarkanna fyrir 30% og 40% markaðshlutdeild sem kveðið er á um í þessari reglugerð skulu eftirfarandi reglur gilda;

- markaðshlutdeildin skal reiknuð út á grundvelli gagna frá næstliðnu almanaksári;
- markaðshlutdeildin skal ná til allrar vöru eða þjónustu sem sameinaðir dreifingaraðilar hafa fengið til sölu;
- ef upphaflega markaðshlutdeildin var ekki hærri en 30% eða 40% en eykst eftir það án þess þó að fara yfir 35% eða 45% skal undanþágan gilda áfram í allt að tvö almanaksár samfellt eftir árið þegar fyrst var farið yfir 30% eða 40%;
- ef upphaflega markaðshlutdeildin var ekki hærri en 30% eða 40% en eykst eftir það án þess þó að fara yfir 35% eða 45% skal undanþágan gilda áfram í allt að eitt almanaksár eftir árið þegar fyrst var farið yfir 30% eða 40%;
- óheimilt er að sameina ávinning, sem fæst á grundvelli c- og d-liðar, þannig að tímabilið verði lengra en tvö almanaksár.

9. gr.

Útreikningar veltu

1. Að því er varðar útreikninga á árlegri heildarveltu í skilningi a-liðar 2. mgr. 2. gr. og a-liðar 3. mgr. 2. gr., eftir því sem við á, skal leggja saman veltu hlutaðeigandi aðila að lóðréttta samningnum á næstliðnu fjárhagsári og veltu sem tengd fyrirtæki hans mynda í tengslum við allar vörur og þjónustu, að undanskildum öllum sköttum og skyldum. Ekki skal taka tillit til viðskipta milli aðila að lóðréttum samningi og fyrirtækja sem tengjast honum, eða milli tengdra fyrirtækja hans.

2. Undanþágan skal gilda áfram ef heildarársvelta einhverra tveggja, samfelldra fjárhagsára fer ekki yfir 10% af heildarársveltu.

10. gr.

Aðlögunartími

Bann það, sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 81. gr., gildir ekki á tímabilinu frá 1. október 2002 til 30. september 2003 að því er varðar samninga sem hafa öðlast gildi 30. september 2002 og uppfylla ekki skilyrðin fyrir undanþágu sem kveðið er á um í þessari reglugerð en uppfylla skilyrðin fyrir undanþágu sem kveðið er á um í reglugerð (EB) nr. 1475/95.

11. gr.

Eftirlits- og matsskýrsla

1. Framkvæmdastjórnin skal fylgjast með beitingu þessarar reglugerðar með reglulegu millibili, einkum með tilliti til áhrifa hennar á:

a) samkeppni í smásölu á vélknúnum ökutækjum og viðhaldsþjónustu á sameiginlega markaðnum eða viðkomandi hlutum hennar;

b) skipulag og samfylkingu dreifingaraðila vélknúinna ökutækja og áhrif þessa á samkeppni.

2. Framkvæmdastjórnin skal taka saman skýrslu um þessa reglugerð eigi síðar en 31. maí 2008 með sérstöku tilliti til skilyrðanna sem sett eru í 3. mgr. 81. gr.

12. gr.

Gildistaka reglugerðarinnar og niðurfelling hennar

1. Reglugerð þessi öðlast gildi 1. október 2002.

2. Ákvæði b-liðar 2. mgr. 5. gr. gilda frá og með 1. október 2005.

3. Reglugerð þessi falli úr gildi 31. maí 2010.

Reglugerð þessi er bindandi í heild sinni og gildir í öllum aðildarríkjunum án frekari lögfestingar.

Gjört í Brussel 31. júlí 2002.

Fyrir hönd framkvæmdastjórnarinnar,

Mario MONTI

framkvæmdastjóri.